

Hankekuvaus

Viitaniemen kouluun, Huhtasuon yhtenäiskouluun, Kilpisen yhtenäiskouluun sekä Kuokkalan yhtenäiskouluun on palkattu S2-lukutaitohanke rahoituksella S2-lukutaito-opettaja, joka on antanut kielellisesti tuettua opetusta S2-oppilaille ja rakentanut koululla kielellisesti tuetun opetuksen toimintakulttuuria. Opettajat työskentelivät hankkeessa 31.12.2022 saakka. Tämän jälkeen hanke jatkui vielä kevätlukukauden 2023 Viitanimen koulussa.

Tavoitteena on tukea oppilaita POPS:n T5 ja T12 oppimisessa, siten, että opettaja ohjaa oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä, oppilas lukee tekstejä (myös verkkotekstejä) itseään kiinnostavista aiheista ja yleistietoa käsittelevistä teksteistä ja esittää niistä ohjatusti mielipiteitä sekä arvioita, oppilas tiivistää tuttua aihetta käsittelevän kuullun, nähdyn ja luetun tekstin pääajatuksia ja tärkeitä yksityiskohtia ja selittää ne omin sanoin, oppilas keskustelee konkreetteja aiheita käsittelevien tekstien herättämistä ajatuksista, oppilas osaa tehdä tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä, oppilas pystyy tulkitsemaan myös abstrakteja tai käsitteellisiä aiheita ja erottelemaan niissä olevia tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä ja oppilas pystyy yksin ja ryhmässä esittämään perusteltuja kommentteja erilaisista teksteistä, joita kohtaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, koulussa, vapaa-ajalla ja myös muodollisissa tilanteissa.

Viitanimen koulu (Susanna Laakso):

S2-opettaja oli mukana suomenkielisillä oppitunneilla luokissa, joissa oli useampi tukea tarvitseva S2-oppilas. Hän auttoi oppilaita tehtävien tekemisessä, tekstien lukemisessa ja toisinaan otti apua tarvitsevat oppilaat erikseen ja kävi opiskeltavaa aihetta hieman eri tahtiin muun luokan kanssa. Opettaja saattoi myös suunnitella oppitunteja yhdessä aineenopettajan kanssa S2-oppilaiden näkökulman huomioiden ja tuotti eriytettyjä oppimateriaaleja sekä mukautti esimerkiksi kokeita selkokielisemmiksi. S2-opettaja piti myös ruotsin opiskelusta vapautetuille oppilaille suomen tunteja, joissa usein kerrattiin tai opiskeltiin muilla oppitunneilla käytyjä asioita. Oppilaiden toiveista näillä tunneilla käsiteltiin usein etenkin historiaa, kemiaa, fysiikkaa sekä biologiaa. Tunneilla käsiteltiin myös erilaisia opiskelutekniikoita ja tutustuttiin erilaisiin oppilaiden itsenäistä opiskelua tukeviin sivustoihin ja muihin resursseihin. Englanninkielisessä opetuksessa olleiden oppilaiden kanssa sen sijaan luettiin ja kirjoitettiin suomeksi sekä opiskeltiin kielioppia. S2-opettaja myös etsi ja jakoi löytämiään S2-opetukseen sopivia resursseja ja vinkkejä koulun muulle henkilökunnalle.

Huhtasuon yhtenäiskoulu (Heidi Kuntsi):

Hanke toteutui Huhtasuon yhtenäiskoulussa seuraavasti: S2-oppilaiden apuna oleminen eri oppiaineiden tunneilla, S2-oppilaan tai S2-oppilaiden eriyttäminen isosta ryhmästä erikseen opiskelemaan käsiteltävää aihetta, S2-oppilaiden tukeminen oppikirjatekstien ja muiden tekstien lukemisessa ja tehtävien tekemisessä, ryhmätyötilanteissa ja projekteissa oppilaiden ohjaaminen tekstikriittiseen ajatteluun (mm. sopivan lähdetekstin valinta, tekstin luotettavuus, tekstin kirjoittajan näkökulman tunnistaminen), luetun ymmärtämisen taitojen harjoittelu (mm. tekstin pääajatuksen hahmottaminen ja tärkeiden yksityiskohtien löytäminen, tekstistä kertominen omin sanoin), erilaisten tekstien lukeminen (mm. oppikirjateksti, uutinen, artikkeli, tarina, dialogi, kuvailu) kokeisiin

kertaaminen oppilaiden kanssa, lukustrategioiden opettaminen, kokeiden selkosuomentaminen tai kielen helpottaminen, koetilanteissa avustaminen, oppilaiden ohjaaminen haavoittamaan ja tunnistamaan omaa kielitaitoaan: sen tasoa ja eri osa-alueita, Eurooppalaisen viitekehyksen taitotasojen tutuksi tekeminen oppilaille ja toisen asteen koulutuksen kielitaitovaatimustason tuominen oppilaiden tietoon, ruotsin vapautustuntien aikana pidettyjä suomen kielen tunteja, kahden alkeiskielitason S2-oppilaan historian tunnit sekä oppitunteja mm. kemiassa erikseen ryhmästä syyslukukaudella 2022, suomen kieleen liittyvän välituntipajan pitäminen, jossa sai myös pyytää apua muihin koulutehtäviin, oppitunneilla tarvittaessa myös muiden kuin S2-oppilaiden tukeminen mm. lukustrategioissa ja oleellisen tiedon löytämisessä teksteistä, aineenopettajien ja muun koulun henkilöstön (mm. koulunkäynnin ohjaajat, koulutaiteilija) ohjeistaminen ja herättely kielitietoisempaan opetustyöhön, Eurooppalaisen viitekehyksen ja kielitaitotasojen käytön esittely aineenopettajille (erityisesti S2-opettajat), lyhyen esitelmän pitäminen koulun henkilöstölle hankkeesta ja kielitietoisemmasta opettamisesta, yläkoululaisille suunnatun luetun ymmärtämisen kielitaitotestimateriaalipaketin luominen tasoille A1.3-B1.2, kaikkien yläkoulun S2-oppilaiden mekaanisen lukutaidon sekä luetun ymmärtämisen kielitaitotason testaaminen ja arviointi 1-2 kertaa hankkeen aikana ja tulosten esittely S2-oppilaita opettaville aineenopettajille, hanketta ja sen tuloksia ja hyviä käytänteitä esittelevän esityksen tekeminen yhteistyössä hankkeen opettajien kanssa, hankkeen omat palaverit sekä tulevien seitsemäsluokkalaisten valmentaminen yläkoulua varten nivelvaiheessa (luetun ymmärtämisen kielitaitotason arviointi, lukustrategioiden opettaminen, yläkoulun oppikirjoihin tutustuminen).

Kuokkalan yhtenäiskoulu (Maija Kujala)

Toimintaa lähdettiin Kuokkalan yhtenäiskoululla suunnittelemaan 7-9 luokka-asteiden erityisopettajien sekä S2-opettajan kanssa. Heillä oli paras näkemys S2-oppilaiden taidoista ja haasteista lukemisen suhteen. Luetun ymmärtämisen taitotaso testattiin (Kielon testi) suto-ryhmien oppilaiden osalta, joita oli hankkeen alussa 23. Alusta lähtien toiminnan pääpaino on ollut alkeiskielitaidon (kielen taitotason A1-A2) oppilaissa, sillä heillä todettiin olevan suurimmat haasteet lukutaidon kehittymisen kannalta, ja tähän kohderyhmään panostaminen nähtiin käytännön kannalta järkevimmäksi.

Toiminta on ollut monipuolista. Hankkeen palaverit sekä S2-oppilaan tukemiseen liittyvän materiaalin valmistaminen Jyväskylän opettajien käyttöön oli yksi osa hanketta. Toinen osa oli varsinaiset opetustunnit (18), jotka jakautuivat suunnilleen puoliksi samanaikaisopetukseen ja pienryhmätoimintaan.

Pienryhmissä luettiin yhdessä oppiaineiden materiaaleja, tehtiin oppiaineiden eriytettyjä tehtäviä, opeteltiin raivaamaan tekstiä oppikirjojen kappaleista ja löytämään tekstin keskeltä oleellinen. Tällä tavalla tutustuttiin lukustrategioihin taitotaso huomioon ottaen. Käsitteitä opeteltiin erilaisin menetelmin. Oman äidinkielen hyödyntäminen erityisesti käsitteiden ymmärtämisessä koettiin hyväksi apuvälineeksi. Ruotsin vapautustunnit käytettiin tehokkaasti kertaamiseen, kokeeseen valmistautumiseen tai tulevan aiheen orientoimiseen lukemalla yhdessä materiaaleja.

Kirjastokäyntejä tehtiin pienryhmien kanssa ja pyrittiin yhdessä löytämään sopivaa, kiinnostavaa lukemista taitotasoon nähden. Tunneilla tutustuttiin oppiainemateriaalien lisäksi eri genrelajeihin, kuten mielipidekirjoituksiin ja -vaikuttajiin, ajankohtaisiin

uutisteksteihin, peliohjeisiin ja sääntöihin, luettiin lyhyitä artikkeleita, sarjakuvia ja tarinoita sekä runoja ja sananlaskuja jne.

Samanaikaisopetuksessa suunniteltiin yhdessä aineenopettajan kanssa alkeiskielitaidon oppilaiden osalta mahdolliset eriytetyt tehtävät ja kokeet sekä tuettiin oppitunnilla heikomman lukutaidon oppilaita luetun ymmärtämisessä. Jonkin verran tuotettiin myös eriytettyä materiaalia oppitunnille.

Aineenopettajille annettiin konsulttiapua ja heidän kanssaan syntyi hyvää keskustelua. Suurin osa aineenopettajien kysymyksistä liittyivät arviointiin ja siihen, miten se toteutetaan alkeiskielitaitoisen oppilaan kohdalla. Etsimme yhdessä sopivia toimintatapoja arvioida taitotasoltaan alkeiskielitaitoista oppilasta omine tavoitteineen.

Kielitietoinen ajattelu opettajakunnassa lisääntyi hankkeen läsnäolon vaikutuksesta ja merkillepantavaa oli muun muassa se, että yhä enemmän tultiin kysymään apua erilaisissa tilanteissa. Kielitaidon ja lukemisen haasteisiin alettiin hakea ratkaisuja. Apua ja tukea näihin asioihin tulisi olla jokaisessa koulussa helposti saatavilla.

Kilpisen yhtenäiskoulu (Sivi Makkonen)

Kilpisen yhtenäiskoulussa hankeopettaja on lisännyt S2-oppilaiden tukea käyttämällä omaa osaamistaan samanaikaisopettajana ja suomen kielen tuntien pääasiallisena pitäjänä. Tavoite on ollut parantaa oppilaiden lukutaitoa ja täten koulumenestystä harjoittamalla suomen kielen eri osa-alueita. Painotus on ollut luetun ymmärtämisessä. Tähän on pyritty harjoittamalla tekstien tulkintataitoja (POPS 2014 Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerit, T5 ja T12). Opettaja on toiminut oppilaiden tukihenkilönä ja sisällyttänyt taitojen harjoittelua esimerkiksi reaaliaineisiin.

Oppilaiden kanssa on harjoiteltu tekstien tulkintataitoja laajan kirjallisuuskäsityksen kautta. Multimodaalisista aineistoista on keskusteltu yhdessä ja esimerkiksi oppikirjatekstejä on käsitelty kirjallisten tiedonhakutehtävien avulla. Sanastoa ja käsitteitä sekä niiden merkityksiä on avattu keskustellen. Oppilaille on tarjottu tukiopetusta ja opettajille apua oppilaiden kohtaamiseen, opettamiseen ja arviointiin. Opettaja on myös auttanut yhteydenpidossa niihin huoltajiin, jotka eivät puhu suomea tai puhuvat sitä heikosti.

Toteutuneen toiminnan tulokset

Hanketoimintaa toteutettiin neljällä koululla. Hankkeessa tehtiin TASSU: luetun ymmärtäminen -tehtäväpaketti, joka on tarkoitettu nuorten luetun ymmärtämisen kielitaitotason määrittämiseen Eurooppalaisen viitekehyksen avulla. Tehtävistö tehtiin, koska sopivaa valmista materiaalia nuorten luetun ymmärtämisen testaamiseen ei löytynyt. TASSU-testi on julkaistu osoitteessa [Yläkoulun lukutaidonarviointi \(peda.net\)](#)

Jyväskylän kaupungin äidinkielen ja kirjallisuuden opettajille järjestettiin lisäksi täydennyskoulutus keväällä 2023. Seuraavaksi tarkastellaan kouluittain hankkeen toteutuneita tavoitteita. Lisäksi hankkeessa on valmistettu yhteinen koulutuspaketti; S2-oppilaan huomioiminen opetuksessa - S2-lukutaitohankeen hyvät käytänteet -esitystä olivat tekemässä Heidi Kuntsi, Maija Kujala ja Susanna Laakso. Esitys tulee tavoittamaan ainakin kaikki Jyväskylän yläkoulujen aineenopettajat, mutta esityksen sisältö sopisi jaettavaksi myös valtakunnallisesti. [S2-lukutaitohankeen koulutusvideo \(peda.net\)](#)

Viitaniemen koulu

Viitaniemen koulussa koulutettiin n. 40 opettajaa ja n. 42 oppilasta sai lisää tukea. Lisäksi useampaa koulunkäynnin ohjaajaa ohjattiin S2-oppilaiden kielitietoisempaan tukemiseen. Tuen ansioista oppilaat menestyivät paremmin etenkin luonnontieteissä, mikä oli nähtävissä koenmeroissa sekä aineenopettajien käsityksissä oppilaiden osaamisesta. Tämän lisäksi useampi opettaja eriytti materiaalejaan ja rajasi opeteltavien asioiden määrää heikoimpien oppilaiden kohdalla niin, että he pystyivät keskittymään ydinasioiden opeteluun.

Huhtasuon yhtenäiskoulu

Huhtasuon yhtenäiskoulun yläkoulussa oli ensimmäisenä lukuvuonna 64 (lisäksi 23 kuudesluokkalaista) ja toisena 66 S2-oppilasta. Opettaja on heidät kaikki tavannut mekaanisen lukutaidon ja luetun ymmärtämisen kielitaitotason testeissä ja arvioinut heidän mekaanista lukutaitoaan sekä luetun ymmärtämisen kielitaitoaan. Miltei kaikkia oppilaita on tavattu ja heidän työskentelyänsä on tuettu jollakin tai useammalla eri oppiaineen tunteilla, mutta enemmän ja säännöllisemmin opettaja on työskennellyt noin 20 S2-oppilaan kanssa.

Huhtasuon yhtenäiskoululla oppilaat ovat hankkeen aikana osoittaneet lisääntyvää kiinnostusta omaa kielitaitoaan kohtaan. Kielitaidon merkitys ja sen kasvattaminen nähdään tärkeämpänä nyt kuin hankkeen alkumetreillä. "Mitä väliä?" -kysymys on monen kohdalla vaihtunut kysymykseen "Mikä mun kielitaidon taso on?". Oppilaat tietävät nyt paremmin, millaista kielitaitoa heiltä vaaditaan ja mitä heidän tulisi hallita yläkoulussa sekä tulevaisuuden opinnoissa toisella asteella. Oppilaiden luetun ymmärtämisen taidot ovat vahvistuneet, lukustrategioita osataan käyttää paremmin ja oppilaat ovat kasvattaneet taitojaan mm. tekstien valinnassa ja oleellisten asioiden löytämisessä.

Hanke opettaja on pitänyt koululla myös esitelmän S2-oppilaiden huomioimisesta opetuksessa, jota kuunteli noin 50 yläkoulun opettajaa ja koulunkäynnin ohjaajaa sekä koulun johto. Koulun arjessa kohtasi kohdannut ja työskennellyt miltei kaikkien yläkoulun opettajien ja ohjaajien kanssa, toisten kanssa enemmän ja toisten vähemmän. Olen tuonut esille hankkeen näkökulmia myös tehdessäni yhteistyötä alakoulun opettajien kanssa. Arviolta keskusteluja on käyty yli kymmenen alakoulun opettajan kanssa. Mahdollisimman monen opettajan kanssa hankeopettaja on pyrkinyt keskustelemaan kielitietoisesta

opettamisesta ja antamaan ehdotuksia ja vinkkejä kielitietoisemman oppitunnin rakentamiseen. Hankeaikana hankeopettaja on kokenut nähneensä muutoksen usean yläkoulun opettajan toiminnassa. Opettajat ovat tulleet kielitietoisemmiksi ja alkaneet kiinnittää enemmän huomiota mm. koekysymysten kieleen, käsitteiden avaamiseen ja opetusmateriaalien haasteellisuuteen.

Hankkeen aikana Huhtasuon yhtenäiskoululla työskennellyt hankeopettaja toimi myös kotoutumiskoulutuksen opiskelijan kieliharjoittelun ohjaajana. Kieliharjoittelu kesti kolme viikkoa ja sen aikana kotimaassaan opettajankoulutuksen saanut henkilö oli harjoittelemassa suomen kielen taitojaan yhtenäiskoulun eri ryhmissä ja toiminnoissa. Harjoittelun aikana opiskelija tutustui myös S2-lukutaitohankkeen toimintaan ja laati-
maamme testitehtävistöön Huhtasuon yhtenäiskoulussa.

Kuokkalan yhtenäiskoulu

Kuokkalan yhtenäiskoulussa tavoitteena oli erityisesti tukea s2-oppilaita S2 ja kirjallisuus -oppimäärän arviointikriteeristön kohtien T5 ja T12 osalta. Näistä lähtökohdista hanketta lähdettiin suunnittelemaan ja luetun ymmärtämisen osalta parannusta tapahtui, kuten testitkin osoittavat. Oppilaita ohjattiin tutustumaan erilaisiin teksteihin ja genreihin yhdessä opettajan kanssa. Kielitaidon taso määrittää pitkälti sen, miten tekstiä kannattaa lähestyä, ja miten itsenäisesti oppilas pystyy tehtävistä suoriutumaan. Kuullun ymmärtämistaito on luetun ymmärtämistä edellä ja usein myös tuottamistaidoissa puhumisen taito kehittyy nopeammin kuin kirjoitustaito. Tuottamistaidot eivät ole välttämättä vielä kehittyneet siinä määrin, että omaa tekstiä pystyisi itsenäisesti tuottamaan kuin sanatasolla. Yhteenvetona; alkeiskielitaidon oppilas tarvitsee paljon tukea ja tästä syystä on tärkeää määrittää kielitaidon taso heti oppilaan saapuessa, jotta hän saa tarvitsemansa avun. Hankkeen toimesta ei varsinaista koulutusta opettajille järjestetty Kuokkalassa. Hankeopettaja oli mukana 10 eri aineenopettajan samanaikaisopetuksessa hankkeen aikana. Keskustelun ja yhteisen suunnittelun kautta tietoa annettiin näille opettajille ja muiden satunnaisten konsultaatioiden ja keskustelujen kautta on tavoitettu lähes kaikki 7–9 -luokkien aineenopettajat.

Välitöntä tukea lukutaidon kehittämisessä sai hankkeen aikana vaihtelevasti 10–20 alkeiskielitaidon S2-oppilasta ja välillistä tukea (eriyttävän materiaalin, konsultoinnin, samanaikaisopetuksen ym. kautta) noin 30–40 S2-oppilasta laskutavasta riippuen.

Kilpisen yhtenäiskoulu

Kilpisen yhtenäiskoulussa opettajat eivät ole saaneet koulutusta hankkeen puitteissa. Opettajat ovat hyödyntäneet hankeopettajan asiantuntemusta omassa työskentelyssään ja heidän kanssaan on pohdittu yhdessä oppilaiden tilanteita ja tapoja edistää oppimista. Koulussa on 40 S2-oppilasta, joista 16 opiskelee täysin S2-ryhmässä ja suuri osa integroituna äidinkielen ryhmiin hyvän kielitaidon takia. Hankkeen panos on hyödynnetty heikon kielitaidon oppilaisiin, jotka eivät kielitaidollaan pärjää yleisopetuksessa. Hankkeessa on tuotettu Jyväskylän kaupungille levitykseen koulutusmateriaalia opettajille sekä tehtäväpaketti suomen kielen lukutaidon testaukseen.

S2-oppilaita koululla on 40 ja heitä opettaa koulun jokainen opettaja. Opettajia koulussa on 74 ja ohjaajia on 29. Oppilaita keskityttiin heikoimman kielitaidon oppilaisiin, joiden

kielitaito ei riitä yleisopetuksen ryhmässä opiskeluun. Tällaisia oppilaita koulussa on noin 10. Kohderyhmä on rajattu tarpeen mukaan niihin oppilaisiin, joiden kielitaito vaikeuttaa yleisopetuksessa selviytymistä. Oppilaiden tavoittaminen onnistui erinomaisesti, sillä heille tarjottiin paljon S2-opettajan tukea B1-ruotsin korvaavilla suomen tunneilla, jakotunneilla ja samanaikaisopetuksessa. Opettajien koulutus kielitietoiseen opetukseen ei ole hankeopettajan mukaan toteutunut Kilpisen yhtenäiskoululla, mutta hankkeen puitteissa on tuotettu koulutusmateriaali kaikille kaupungin opettajille sekä järjestetty yksi täydennyskoulutuspäivä.

Työskentely sidosryhmien kanssa:

Viitaniemen koulu

Viitaniemen koulussa yhteistyö sidosryhmien kanssa sujui hyvin. Suurin osa opettajista suhtautui hankkeeseen myönteisesti ja oli tyytyväisiä saamaansa apuun. Myös moni oppilas otti apua vastaan mielellään, mutta muutamia ei suomen kielen opiskelu kiinnostanut eivätkä he olleet halukkaita hyödyntämään saatavilla olevaa apua.

Huhtasuon yhtenäiskoulu

Huhtasuon yhtenäiskoulussa opettajat ottivat uuden S2-resurssin todella hyvin vastaan. Alusta alkaen hankeopettaja koki olleensa tervetullut ryhmiin, ja opettajat osoittivat kiinnostusta S2-oppilaiden opetuksen kehittämiseen. Opettajat ovat hankkeen aikana mm. pyytäneet mielipidettä opetusmateriaaleista tai kokeista, olleet kiinnostuneita tekstin rai-vaamisesta tai selkomukauttamisesta, halunneet keskustella S2-oppilaiden kielitaitotasosta ja siitä, miten oppilaan tasoa kannattaa ottaa opetuksessa huomioon, ilmaisseet huolensa joistakin oppilaista ja pyytäneet tukea heidän kanssaan oppitunnilla tai laajempien tukitoimien saamiseksi ja tarvinneet rohkaisua ja kannustusta haasteellisissakin oppilastilanteissa.

Ohjaajien (koulunkäynnin ohjaajat, koulutaiteilija, harrastusohjaaja, nuorisotyönohjaaja) kanssa olemme jakaneet tukiresurssiamme niin, että mahdollisimman moni oppitunnilla tukea tarvitseva oppilas saisi resursseja käyttöönsä. Esimerkiksi jos hankeopettaja on ollut jonkin ryhmän tunnilla, koulunkäynnin ohjaaja on voinut mennä toiseen ryhmään. Ohjaajien kanssa on käyty hankkeen aikana keskusteluja kielitietoisuudesta ja erilaisten kielitaitotasojen huomioonottamisesta esimerkiksi Huhtasuon yhtenäiskoulun koulutaiteilijan ohjaamassa toiminnassa.

Oppilaat ottivat Huhtasuon yhtenäiskoululla S2-opettajan avun vastaan pääsääntöisesti hyvin. Oppilaat suhtautuivat hankkeen alussa apuun varauksella, mutta hankkeen aikana tukea on pyydetty usein suoraan myös oppilaiden toimesta. Monet oppilaat lähtevät mielellään käymään läpi oppitunnin asioita erikseen isosta ryhmästä ja erityisesti koetilanteet pienemmässä ryhmässä tai kokonaan erillään muista, ovat suosittuja. Pienemmässä ryhmässä tai kahdestaan opettajan kanssa ollessa oppilas rohkaistuu kysymään ja kertomaan, ettei ymmärrä. Oppilaat ovat tulleet pyytämään apua kokeen kertaamisessa ja kotitehtävien tekemisessä. Lukustrategioiden vahvistaminen on edesauttanut oppilaiden pärjäämisessä eri oppiaineiden tunneilla.

Kuokkalan yhtenäiskoulu

Kuokkalan yhtenäiskoulussa yhteistyö koulun opettajien kanssa sujui hyvin. Opettajien koettiin olleen vastaanottavaisia kaiken kiireen keskellä ja he tarttuivat moniin ehdotuksiin, joita esitettiin. Kuokkalan kirjaston kanssa oli jonkin verran yhteistyötä kirjavinkkausten muodossa ja muutenkin tarjosivat apuaan aina, kun ryhmien kanssa vierailtiin kirjastossa.

Kilpisen yhtenäiskoulu

Kilpisen yhtenäiskoulussa Koulun ulkopuolisia sidosryhmiä ovat olleet S2-oppilaiden huoltajat, tulkit ja perheen asioista vastaavat sosiaalihuollon ammattilaiset. Koulun sisällä yhteistyötä on tehty aineenopettajien, erityisopettajien, oppilaanohjaajien ja kuraattorin kanssa. Yhteistyö on ollut päivittäistä opetuksen suunnittelua, oppilaiden asioiden ja osaamisen jakamista sekä oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa avustamista.

Kohderyhmän tavoittamisessa onnistuminen

Viitaniemen koulu

Viitaniemen koulussa kaikki koulun S2-oppilaat tavoitettiin S2- ja äidinkielen tunneilla, joiden kautta heidän tuen tarpeitaan oli helppo kartoittaa ja kohdistaa tuki erityisesti sitä eniten tarvitseviin. Aineenopettajat tavoitettiin oppitunneilla sekä jakamalla mm. kielitieteeseen opetukseen ja S2-opetukseen yleisesti liittyvää tietoa ja vinkkejä koulussa käytettyä Google Chat -sovelluksen kautta tietoa.

Huhtasuon yhtenäiskoulu

Huhtasuon yhtenäiskoulussa kohderyhmän tavoittamisessa onnistuttiin hyvin isosta koulusta ja oppilas- ja henkilöstömäärästä huolimatta. Testaamisen ja oppilaisiin tutustumisen jälkeen oppilaista erottuivat ne oppilaat, jotka tarvitsivat kaikkein eniten apua. Opettajien ja muun henkilöstön kontaktoiminen ja yhteistyö onnistui useita kanavia pitkin (esim. esitelmä, viestintävälineet, oppitunneille osallistuminen, oppituntien suunnittelu ja läpikäytävien asioiden sopiminen).

Kuokkalan yhtenäiskoulu

Kuokkalan yhtenäiskoulussa kaikkia S2-oppilaita ei tavattu. Kuokkalan S2-opettajalla oli hyvä käsitys siitä, ketkä S2-lukutaito-opettajan tuesta eniten hyötyisivät. Samaa mieltä olivat 7–9 -luokkien erityisopettajat. Varsinainen pääpaino oli näin ollen alusta lähtien alkeiskielitaidon oppilaissa.

Kilpisen yhtenäiskoulu

Kilpisen yhtenäiskoulussa kohderyhmä on rajattu tarpeen mukaan niihin oppilaisiin, joiden kielitaito vaikeuttaa yleisopetuksessa selviytymistä. Oppilaiden tavoittaminen onnistui erinomaisesti, sillä heille tarjottiin paljon S2-opettajan tukea ruotsin korvaavilla

suomen tunneilla, jakotunneilla ja samanaikaisopetuksessa. Opettajien koulutus koululla jäi vajaaksi, mutta hankkeessa laadittu koulutusmateriaali jaettiin Jyväskylän kouluille.

Suunnittelu, toteutus ja arviointi

Hanketyön opettajat ovat osallistuneet hankeen ajan toteutukseen, ja työn arviointi on ollut jatkuvaa. Hankeopettajat sekä kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen palvelupäällikkö ovat tavanneet muutamia kertoja hankeen aikana. Lisäksi kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen ohjausryhmässä on käsitelty hanketta.

Viitaniemen koulu

Viitaniemen koululla hankeopettajan mukaan kohderyhmä ei juurikaan osallistunut hankkeen suunnitteluun, mutta toteutuksessa kuultiin opettajien ja oppilaiden mielipiteitä tuen tarpeista. S2-opettaja siis suunnitteli omaa lukujärjestystään osittain sen mukaan, mille tunneille aineenopettajat olivat pyytäneet apua ja mitkä aiheet ja asiat oppilaat itse kokivat vaikeiksi.

Huhtasuon yhtenäiskoulu

Huhtasuon yhtenäiskoulussa opettajat kertoivat toiveistaan, millaista tukea he kaipaavat S2-opettajalta ja miten he näkevät oppilaan tuen tarpeen. Opettajien kanssa keskusteltiin paljon yksittäisten oppilaiden kielitaidosta ja sen heijastumisesta opiskeluun. Opettajien kanssa suunniteltiin oppiaineiden tavoitteita ja he rajasivat opetettavien aiheita niin, että pystyttiin keskittymään pääasioiden opiskeluun. Opettajat ottivat kielitietoisen opetuksen vinkkejä käyttöön omassa opetuksessaan (mm. käsitteiden avaaminen, ydinasioiden painottaminen, kokeet helpotetulla suomen kielellä). Opettajat kertoivat lisäksi näkemyksiään oppilaan pärjäämisestä oppiaineiden tekstien kanssa.

Kuokkalan yhtenäiskoulu

Kuokkalan yläkoulun S2-oppilaat ovat heterogeeninen joukko oppilaita, joilla on hyvin toisistaan poikkeavat oppimistaidot ja -kyvyt, motivaatio, asenne sekä hitaampia ja nopeampia kielitaidon etenemisen polkuja. Pääsääntöisesti oppilaat osallistuivat toimintaan hyvin, mutta erityisesti oppilaat, joilla on heikot oppimisvalmiudet ja muitakin oppimisen haasteita, suhtautuivat kaikkeen opetustoimintaan melko vaihtelevasti. Suurin osa kohderyhmästä kuitenkin suhtautui myönteisesti toimintaan ja saavutti lukutaidon kehittämisessä hyviä oppimistuloksia puolentoista vuoden aikana.

Kilpisen yhtenäiskoulu

Kilpisen yhtenäiskoulussa yhteistyö on koskenut oppilaita, mutta ei hankeopettajan työn suunnittelua. Oppilaat itse ovat osallistuneet toiminnan suunnitteluun kertomalla koulunkäyntiin liittyvistä haasteista ja määrittelemällä, missä oppiaineissa tarvitaan milloinkin eniten apua. Oppilaat ovat antaneet hankeopettajalle palautetta tämän työstä ja ilmaisseet

rohkeasti, jos muiden oppiaineen opettajat eivät ota heidän kielitaitoaan riittävästi huomioon. Oppilaat ovat tehneet ehdotuksia siitä, miten hankeopettaja voisi auttaa heidän oppimistaan.